

سل سویه آبزیان (Tuberculosis)، بیماری مشترک باکتریایی بین انسان و ماهی

*دکتر علی اصغر سعیدی^۱، شهریار بهروزی^۲، آذین زاهدی^۳

با آکواریوم کار می‌کنند، شناگرها، افراد شاغل در بخش حمل و نقل ماهی و کشتی رانی و به ویژه آنهایی که در عمل آوری ماهی فعالیت دارند بیشتر در معرض آلودگی هستند. این آلودگی در زمانی رخ می‌دهد که دمای پوست هم دما با دمای محیط شود در این شرایط است که آلودگی به این باکتری، موجب بیماری می‌شود. در شناگرها این بیماری به *Swimming pool granuloma* معروف است که گاهی به قطع انگشتان دست منجر می‌شود. آلودگی از انسان به انسان قابل انتقال نیست، علائم این بیماری ۲-۴ ماه (بدلیل کندرشد بودن باکتری) طول می‌کشد و معمولاً روند ایجاد آن با یک ندول شروع و به زخم ختم می‌شود و ممکن است تورم غدد لنفاوی دستی را بدنبال داشته باشد و ضایعه به استخوان برسد. آندسته از افرادی که ضعف سیستم ایمنی بدن دارند بیشتر در خطر آلودگی قرار دارند. معمولاً آلودگی از طریق خوردن ماهی پخته یا بلعیدن آب شور و شیرین اتفاق نمی‌افتد. با توجه به حضور توریست و انبوه شناگران در فصل تابستان در تفرجگاه‌های ساحلی، انبوه صیادان، پرورش دهندگان ماهی و آکواریومیست‌ها ضروری است که برای پیشگیری از ابتلا به این باکتری، نکات بهداشتی رعایت شود. **واژگان کلیدی:** توبرکلوزیس، سویه آبزیان، بیماری مشترک، انسان.

سل (Tuberculosis)، یکی از بیماری‌های عفونی باکتریایی خطرناک است که هم قدرت واگیری بالا داشته و هم مرگ و میر زیادی به همراه دارد. گونه‌های مختلفی از مایکوباکتریوم‌ها عامل سل هستند، برخی، سویه انسانی هستند که سل تنفسی (ریوی) را ایجاد می‌کنند (مایکوباکتریوم توبرکلوزیس)، برخی به دستگاه گوارش متمایلند که به سل سویه گاوی یا مایکوباکتریوم بوویس معروف است. اما برخی دیگر، گونه‌های *Atypical* هستند، از جمله آنها می‌توان به سل سویه آبزیان اشاره کرد که قابل انتقال به انسان بوده و به یک نمونه آن میتوان، مایکوباکتریوم مارینوم (*Mycobacterium marinum*) اشاره داشت.

این باکتری یک باکتری کند رشد است که می‌تواند در ماهی و انسان باعث بیماری شود. در ماهی باعث تلفات سنگین شده و با ایجاد سپتیمی، مرگ و میر را به دنبال دارد، هم در آب شور و هم در آب شیرین در اکثر نقاط دنیا گزارش شده است. برخی دیگر از گونه‌های *Atypical* مثل *M. piscium* و *M. chelonae* نیز می‌توانند در آب حضور داشته باشند و ماهی و انسان را درگیر کنند. هرچند سل سویه آبزیان در انسان نادر است اما افرادی که دارای ضایعات پوستی مثل بریدگی، زخم و خراش هستند یا افرادی که